

eksik ölçü/anakrus*

mimarlığı tanımlama enstrümanı olarak “insan ölçeği”

Funda Uz | “Ölçülebilir” üzerine düşünmeye yeltendiğim bu yazıya başlık olarak bir müzik terimi seçtim; çalışmanın kurgusunu da iki müzik terimiyle, “tema” ve “motif” ile anlatacağım. Müzik, kendi matematiğini ölçülerden alan bir duygu temsili olduğu için, tesadüf değil.

Bu yazı fragmanlardan (parçalardan) oluşuyor. Fragmanlaştırarak okuma, onu tanımlayan sayısız farklı anlamın tümünü görünür kılmak için bir model yaratır. Mekân algısının ve eleştirisinin genel olarak kanıtlanmış ya da

kabul edilmiş yöntemlerine ve anlayışlarına karşı çıkış olarak görülebilir.

Vesely'ye göre, modern dünyanın gerçeği, fragmanlı (parçacıl) gerçekliğin özelleşmiş üretiminin ve özelleşmiş bilgisinin, yalıtılmış alanlarına bölünmüştür. Parçacıl olma bir konu ya da durum olarak ortaya çıkabilirdiği gibi, bir strüktür ya da kolayca anlaşılır ve tanımlanmış bütün bir sistem olarak da var olabilir. Vesely, “motif” ve “tema”ya referansla Cézanne’ın resmini anlatır; birbirinden ayrı her fırça darbesinin içine giren hava, ışık, obje, kompozisyon, karakter, konturlar ve biçim ile sayısız durumun karşılık bulması olarak yorumlar.¹ Hatırlatmak gerekirse, “motif”, bestenin bir parçasına çeşitli yönlerden birlik sağlayan belirleyici küçük birim olarak tanımlanır. “Tema” ise belirleyici izlek, bir besteyi oluşturan temel motiftir. Fragmanlaştırma ile yeni bir yaratıcı yorum ve okuma olasılıklı hale gelir. Her bir fragmanın bütünden bazı referansları koruduğu, muğlak bir durum yaratır; değişmez sabit tanımını kaybederken, eklemlediği yeni dünyanın parçası olur.

Fragman 1.

Benim bir karışım (Resim 1).

Bu yazının teması “ölçülebilir”, motifi ise “insan ölçeği”dir.

Fragman 2.

Ali Usta, iri yarı bedeninden hiç beklenmeyen bir zariflikte eğilerek, Memo'ya elini uzattı. “Ali Usta'nın elleri de amma kocamanmış” diye düşündü Memo, “ellerim avcunun içinde kayboldu.”

Ölçüler, bilinmeyen tanımlayan, değerler sisteminin önemli bileşenidir. Ölçüler, kavranabilir, gerçekleştirilebilir, yaptırım olan kurallar sistemini, yani normları ya da doğruluğuna koşulsuz inandığımız bilimsel kuralları oluşturur. “Normal” ile “kabul edilebilir sınırlar arasında” kimi

1

